

Kültürel Şiddetten Radikalleşmeye: Hindistan'da Müslümanlara Yönelik Ayrımcılığın Radikalleşmeye Çift Taraflı Etkisi

From Cultural Violence to Radicalization: The Double Effect of Discrimination Against Muslims on Radicalization in India

Kaan KILIÇ

Milli Savunma Üniversitesi, Atatürk Stratejik
Araştırmalar ve Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
İstihbarat Çalışmaları Anabilim Dalı, İstanbul,
Türkiye

National Defence University, Atatürk Strategic
Studies and Graduate Institute, Department of
Intelligence Studies, İstanbul, Türkiye
kaan.kilic@msu.edu.tr
(Sorumlu Yazar-Corresponding Author)

Öz

Radikalleşme ile ilgili çalışmalar hızla artmaktadır. Tartışılan konuların başında, radikalleşmenin tanımı ile ilgili sorunlar ve bireylerin/grupların radikalleşmesine yol açan nedenler bulunmaktadır. Çalışılan konuların en çok dikkat çektiği husus ise radikal fikirlerin şiddet içeren eylemlere dönüşme sürecidir. Bu çalışmada Johan Galtung tarafından şiddetin kökeninde yer alan nedenleri anlamaya yönelik geliştirilmiş olan kültürel şiddet kavramının radikalleşmeye etkisi incelenecektir. Çalışmanın temel iddiası, kültürel şiddetin topluluklar arasında damgalama ve ötekileştirmeye yol açması nedeniyle topluluklar içerisinde yer alan bireyleri radikalleştirdiğidir. Bu iddiayı test etmek amacıyla Hindistan örneği ele alınacaktır. Hindistan'da yüzyıl önce ortaya çıkmış olan Hindutva ideolojisinin son on yılda iktidar olmasıyla Müslümanlara yönelik şiddet ve ayrımcılık artmıştır. Hindutva ideolojisinin etkisiyle hem Hindu gençleri hem de Müslüman gençler aşırı uçlara itilmekte ve yıllarca kültürel olarak dışlanan, damgalanan ve ötekileştirilen Müslümanlara yönelik şiddet eylemleri fiziksel bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Ancak yalnızca ortaya çıkan fiziksel şiddet vakalarını ele alarak Müslüman ve Hindu gençlerin radikalleşmelerini açıklamak mümkün değildir. Topluluklar arasındaki radikalleştirici etkileri anlayabilmek için fiziksel şiddetin patlak vermesinden önce gelişen sürece yani Galtung'un deyimiyle kültürel şiddetin temeline bakmak gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Radikalleşme, kültürel şiddet, Hindistan, Hindutva, ayrımcılık

Abstract

Studies on radicalization are rapidly increasing. The main topics examined are the problems related to the definition of radicalization and the reasons that lead to the radicalization of individuals/groups. The most discussed of the subjects studied is the process of radical ideas turning into violent extremism. In this study, the concept of cultural violence, which was developed by Galtung to understand the root causes of direct violence, is used. Cultural violence will be examined for its effects on radicalization. The main claim of the study is that cultural violence radicalizes individuals within communities because it causes stigma and marginalization among communities. The Indian example will be considered to test the main claim of the study. As followers of the Hindutva ideology, which emerged a century ago in India, came to power in the last ten years, violence and discrimination against Muslims have increased. Under the influence of Hindutva ideology, both Hindu youth and Muslim youth are pushed to extremes, and acts of violence against Muslims, who have been culturally excluded, stigmatized and marginalized for years, occur physically. However, it is not possible to explain the radicalization of Muslim and Hindu youth by only considering the cases of physical violence. To understand the radicalizing effects among communities, it is necessary to look at the process that develops before the outbreak of physical violence, that is, in Galtung's words, the basis of cultural violence.

Keywords: Radicalization, cultural violence, India, Hindutva, discrimination

Geliş Tarihi/Received 23.01.2024
Kabul Tarihi/Accepted 01.05.2024
Yayın Tarihi/Publication Date 20.09.2024

Cite this article as: Kılıç, K. (2024). From cultural violence to radicalization: The double effect of discrimination against Muslims on radicalization in India. *Current Perspectives in Social Sciences*, 28(3), 305-315.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

Şiddet ve radikalleşme arasındaki ilişki en tartışmalı konulardan biridir. Birey ya da grupların neden ve nasıl radikal akımlara kapıldıkları, şiddet uygular hale nasıl geldikleri veya şiddete maruz kalmanın radikalleşmeye olan etkisi, radikalleşme ve şiddet içeren aşırıcılık çalışmalarında önemli bir yer kaplamaktadır. Borum'a göre birey ve gruplar radikal düşünceleri içselleştirmek ve şiddeti meşru hale getirmek için dört basamaklı bir süreci takip etmektedirler. Buna göre evvela istenmeyen bir hadise veya hali 'yanlış' olarak niteleyen birey ve gruplar, daha sonra durumun adaletini sorgulamakta ve algılanan adaletsiz durumu dile getirmektedir. Üçüncü adımda hissedilen haksızlık için öteki birey ve grupları sorumlu tutarak gelişen hadiseden onları suçlamaktadırlar. Son olarak diğer birey ve grupları öteki olarak damgalayarak onları belleklerinde kötü olarak kodlamaktadırlar (Borum, 2003, s.7). Böylece "öteki" ve "kötü" olana karşı şiddet uygulamak kabul edilebilir hale gelmektedir.

Radikalleşme ve şiddet ilişkisinin anlaşılabilmesi için şiddetin detaylı olarak tanımlanması ve şiddetin altında yatan nedensel akışın doğru tespit edilebilmesi gerekmektedir. Bu amaca varabilmek için makalede Johan Galtung tarafından ele alınan şiddet tanımları ve doğrudan şiddete temel olabilen kültürel şiddet incelenecektir. Makalenin temel iddiası kültürel şiddetin, şiddetin nesnesi ve öznesi konumunda olan toplulukları çift taraflı olarak radikalleştiğidir. Ayrımcılığa uğrayan ve öteki olarak damgalanan toplumlar, kendilerini dışlayan toplumlara direnç gösterme eğilimindedir ve netice itibarıyla toplumlar arasında başlarda kültürel düzeyde ortaya çıkan gerginlikler daha sonra fiziksel bir şiddet türüne dönüşmektedir. Toplumlarda yer alan bireyler ortaya çıkan kültürel ve doğrudan şiddet biçimleri ile öteki toplumlarda yer alan kişilere karşı aşırı fikirleri benimsemekte ve kendisinden farklı olana şiddet uygulanması mazur görmektedir. Çalışmada yer alan iddiaları test edebilmek amacıyla Hindistan örneği incelenecektir.

Hindistan'da Müslümanlara yönelik şiddet eylemleri son yıllarda gözle görülür bir şekilde artmıştır. 1923 yılında Vinayak Savarkar tarafından oluşturulan Hindutva ideolojisi, Müslümanları ötekileştiren ve Hindistan toplumundan onların dışlanmasını savunan bir yapıya sahiptir. Müslümanlara yönelik saldırıların artmasının en önemli nedenlerinden birisinin, Hindutva ideolojisini takip eden aşırı Hindu milliyetçisi Hindistan Halk Partisi'nin (Bharatiya Janata Party, BJP) 2014'te iktidara gelmiş olması gösterilmektedir. BJP'nin iktidara gelmesinden sonra Hindistan genelinde Müslümanlar hem sosyal, siyasal hak kayıpları ile karşılaşmakta hem de yaratılan gerginlik ortamı nedeniyle aşırı milliyetçi Hinduların saldırılarına uğramaktadır. İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün Asya Direktör Yardımcısı Ganguly'e göre, Hindistan hükümeti tarafından uygulanmakta olan ayrımcı politikalar nedeniyle dini motifler içeren şiddet hareketleri artmaktadır (Ganguly, 2023). BJP üyesi olan kişilerin Müslümanlara saldırıları teşvik etmesi fakat bunun karşılığında herhangi bir yasal yaptırıma tabi olmamaları, Müslümanların ise kışkırtmalara cevap vermesi ve anında cezalandırılmaları toplumda adalet duygusunun zedelenmesine neden olmuştur. Dini motifli radikal örgütler için toplum tarafından algılanan haksızlık hali, iyi bir propaganda malzemesi olarak kullanılmaktadır. Hindistan alt kıtasında El- Kaide ve benzeri hareketler henüz çok kuvvetli olmasalar da Hindistan hükümetinin uygulamakta olduğu ayrıştırıcı politikalar nedeniyle ileride daha çok kuvvet kazanabileceklerdir. Nitekim El-Kaide'nin Hindistan Alt Kıtası kolu, yayınladığı pek çok videoda Modi'yi hedef almakta ve Müslümanları Modi yönetimine karşı isyana teşvik etmedir (Zeenews, 2015).

Makalenin ilk bölümünde Galtung tarafından incelenen şiddet türleri ve bu türlerin birbirleriyle olan ilişkisi ele alınacaktır. Doğrudan ve yapısal şiddeti meşru hale getirdiği düşünülen kültürel şiddetin ayrıntıları teorik tartışmalar çerçevesinde incelendikten sonra ikinci bölümde, Hindistan'da kültürel şiddeti tetiklediği düşünülen Hindutva ideolojisinin ayrıntıları, kavramın yaratıcısı Savarkar'ın kaleme aldığı çalışmalar ve bu çalışmaların etrafında gelişen teorik tartışmalar çerçevesinde işlenecektir. Çalışmanın üçüncü bölümünde, Hindutva ideolojisinin Hindistan'daki Hindu ve Müslüman topluluklar üzerindeki radikalleştirici etkisi, yaşanan şiddet olaylarının ele alınmasıyla açıklanmaya çalışılacaktır.

Galtung'un Kültürel Şiddet Teorisi ve Radikalleşme

Kimlik, kültür ve radikalleşme arasındaki bağlantılar karmaşıktır. Süreç içerisinde geliştiği kabul edilen radikalleşme kavramı, farklı değişkenlerden etkilenmektedir (Lobato vd., 2018, s.3). Bir birey ya da grubun radikal fikirlere kapılma süreci, bireyden ya da gruptan kaynaklanan öznel nedenlerle gelişebileceği gibi birey veya grubun dahil olamadığı ancak gelişen olaylardan bir nesne olarak etkilenmesi neticesinde de gerçekleşebilmektedir. Şiddete maruz kalmak, sevilen kişileri şiddet içeren eylemler yüzünden kaybetmek, intikam hissi gibi nedenlerle kişiler ya da gruplar radikal akımlara kapılabildiği gibi yoksunluğu çekilen insani ihtiyaçlara erişimde zorluk yaşanması da radikalleşme süreçlerinde katalizör vazifesi görebilmektedir. Bu noktada yalnızca fiziki şiddete odaklanmak ve şiddetin temelindeki nedenleri anlamaya gayret etmemek radikalleşme süreçlerinin anlaşılması için yetersiz olacaktır. Radikalleşmenin köklerinde yatan nedenleri anlayabilmek için evvela şiddetin tanımı ve türleri üzerine düşünmek gerekmektedir.

Bariş çalışmalarının kurucusu olan Johan Galtung şiddeti doğrudan, yapısal ve kültürel şiddet olmak üzere üç şekilde ele almaktadır. Dört temel ihtiyacı yani hayatta kalma, refah, özgürlük ve kimlik ihtiyaçlarını ekolojik dengenin bileşenleri olarak açıklayan Galtung, bu ihtiyaçların tatmin edilmemesi halinde insanlarda ahlaki bozulmaların yaşanabileceğine dikkat çekmektedir (Galtung, 1990, s.292).

Radikalleşmenin nedenlerine bakıldığı zaman anlam arayışını tetikleyebilecek ve radikalleşme süreçlerini hızlandırabilecek üç önemli olayın gerçekleştiği görülmektedir. Kruglanski ve arkadaşları bu süreçleri, önem kaybının yaşanması, önemin tehdit edildiği algısının oluşması ve kayda değer bir önem kazanma fırsatının ufukta belirmesi olarak yorumlamaktadır (Kruglanski vd., 2014, s.75). Galtung'un belirttiği ihtiyaçlar ile Kruglanski ve arkadaşlarının radikalleşmenin nedenlerine yönelik yapmış oldukları araştırmalar dolaylı yoldan örtüşmektedir. Şiddet kullanımının önem kazanma ya da önem kaybının önlenmesi hususunda kullanılabilir bir araç olarak görülmesi, bireylere ve gruplara şiddet kullanımı hususunda ahlaki bir zemin yaratmaktadır (Lobato vd., 2018, s.2). Galtung'un şiddet sınıflandırmaları hususunda yapmış olduğu ayırım da şiddetin kabul edilebilir bir seviyeye nasıl geldiğini açıklamak için kullanılmaktadır.

"Bariş araştırması nedir?" adlı çalışmasında Galtung, negatif bariş insanı şiddetin ve savaşın olmaması, pozitif bariş ise yapısal şiddetin olmaması olarak tanımlamaktadır (Galtung, 1964, s. 1-4).Ancak negatif bariş durumuyla yetinilmemesi gerektiğini belirten Galtung'a göre, eğer şiddetten yalnızca fiziksel olarak gerçekleşen şiddet kast ediliyorsa, şunun kabul edilmesi gerekir: "Oldukça kabul edilemez toplumsal düzenler yine de barişle uyumlu olacaktır" (Gürsözlü, 2018, s. 84). Bir toplumda fiziksel olarak şiddet eylemlerinin yaşanmıyor olması o toplumda her şeyin yolunda olduğunu göstermemektedir. Gelecekte yaşanması muhtemel çatışmaların önüne geçebilmek için doğrudan şiddete neden olabilecek kültürel ve yapısal şiddet sebeplerini de ortadan kaldırmak gerekmektedir.

Başlangıçta yalnızca fiziksel olarak gözlemlenebilen şiddete yani literatürdeki adıyla doğrudan şiddete odaklanan Galtung, şiddete yönelik fikirlerini zaman içerisinde değiştirerek gözle görülmeyen ancak hissedilebilen şiddet türlerini de (yapısal ve kültürel şiddet) ele almıştır. Galtung'un şiddet tanımlarında genişlemeye gitmesindeki amacı, şiddetin daha derin ve yaygın biçimlerinin tanınmasını mümkün kılabilme (Gürsözlü, 2018, s.84). Bireylerin veya grupların radikalleşmelerinin arkasındaki motivasyonla, şiddet kullanımının kabul edilebilir düzeye gelmesini sağlayan ahlaki değerler, Galtung'un şiddet sınıflandırılmasında kendisini göstermektedir.

Galtung, Şiddet Üçgenini (Şekil I) betimlerken yapısal şiddet, doğrudan şiddet ve kültürel şiddet arasında net bir ayırım yapmaktadır. Galtung'a göre şiddetin çeşitleri nedensel olmakla birlikte şiddet türleri arasında birbirleriyle bağlantı bulunmaktadır (Ngwa, 2020, s.10). Ngwa'ya göre Şiddet Üçgeninde belirtilmeye çalışılan husus, yapısal ve kültürel şiddetin doğrudan şiddete neden olduğudur (Ngwa, 2020, s.10).

Doğrudan şiddet, bireylere veya bir grubun üyelerine kasıtlı bir şekilde zarar veren ve onları sakatlayan, öldüren bir şiddet türü iken kültürel şiddet, toplumsal varlığın sembolik alanı olan din ve ideoloji, sanat ve kültür ile amprik ve resmi bilim tarafından örneklendirilen yönlerini ifade etmektedir (Rauf, 2011, s.3).

Galtung'un belirttiği üzere şiddete yönelik emareler doğrudan, yapısal ve kültürel şiddet üçgeninin herhangi bir köşesinde başlayarak diğer köşelere kolaylıkla yayılabilmektedir (Galtung, 1990, s.302). Kısacası şiddetin doğuşunda ve gelişiminde her zaman için lineer bir düzenden bahsetmek mümkün değildir. Bir insan anlık bir öfkeyle şiddet gösterebileceği gibi bireyler ya da gruplar başka nedenlerle radikalleşerek öteki bireylere veya gruplara yönelik şiddet eylemleri düzenleyebilmektedir.

Ngwa'ya göre doğrudan ve yapısal şiddet meşru bir zemine oturmadıkça uzun süre sürdürülemeyeceği için kültürel şiddetin sağlamış olduğu meşruiyete ihtiyaç bulunmaktadır (Ngwa, 2020, s.12). Bu gerekçelendirmeyle kültürel şiddetten, yapısal şiddete ve doğrudan şiddete doğru nedensel bir akışın olabildiği görülmektedir. Toplumun belli bir kesimini damgalamak ve bu kesimin maruz kaldığı yapısal şiddetten kurtulmak için sarf ettiği çabayı toplumun genel saldırganlığı olarak kodlamak kültürel şiddetin yönetici elitler tarafından uygulandığını göstermektedir. Galtung bu durumu demir kafesten çıkmaya çalışan kişilere taş atılması karşılığında, bu kişilerin yanıt vermesiyle birlikte saldırganlar olarak damgalanması şeklinde açıklamaktadır (Galtung, 1990, s.295).

Galtung'a göre üç şiddet kavramının benzerlikleri olmasına karşın zaman ilişkisinde temel farklılıkları bulunmaktadır. Doğrudan şiddet bir vakiadır; Yapısal şiddet inişli çıkışlı bir süreci temsil ederken kültürel şiddet ise değişmez bir kalıcılıktır. Şiddetin üç biçimi de zaman açısından farklılık arz etmektedir ifadesini deprem metaforuyla açıklayan Galtung, depremi ortaya çıkan bir olay olarak doğrudan şiddete, tektonik plakaların hareketlerini ise depremi oluşturan bir süreç olarak yapısal şiddete, fay hatlarının kalıcı durumunu ise kültürel şiddetin yaratmakta olduğu kalıcı toplumsal bölünmeye benzetmektedir

(Galtung, 1990, s.294).

Üçlü bir yapıda açıklanan şiddeti, katmanlara göre yorumlayan Galtung, en alt kısımda kültürel şiddetin zaman içindeki istikrarlı ilerleyişine dikkat çekmektedir. Bir sonraki katmanda yapısal şiddet kapsamında beliren sömürü kalıpları ve toplumsal sömürüye karşı örgütlenmeyi engelleyen yapılar bulunmaktadır. (Galtung, 1990, s.294). Hindistan özelinde düşünülecek olursa Hindistan’da Müslümanlara yönelik toprak satışının sınırlanması, eğitimde fırsat eşitliğinin engellenmesi gibi hususlar yapısal şiddet örnekleri olabilmektedir. Katmanların en üst kısmında ise yoruma açık olmayacak biçimde net olarak görülebilen fiziksel şiddet eylemi yani doğrudan şiddet bulunmaktadır (Galtung, 1990, s.294).

Galtung’a göre, kültürel şiddetin, yapısal ve doğrudan şiddete meşruiyet kazandırmasının yolu, bir eylemin ahlaki renginin kırmızıdan yani yanlıştan yeşile yani doğruya veya en azından sarıya yani tahammül edilebilir seviyeye çevirmektir (Galtung, 1990, s.292). Bu duruma örnek olarak normalde bir insanın yapmış olduğu yanlış bir eylemin, ülkenin çıkarları için yapıldığında doğru bir eylem olarak algılanması verilebilir.

Galtung’a göre kültürel şiddet eyleminin iki kritik anı bulunmaktadır. Bu anlardan ilki yukarıda da ifade edilen eylemin ahlaki renginin dönüştürülme anıdır. İkinci an ise bir şaşkınlık anı olarak tasvir edilmektedir. Kültürel şiddet vasıtasıyla görünür olan şiddet kalıpları görünmez hale getirilerek şiddet eylemi sinsice gizlenmektedir. Kültürel şiddeti hegemoni perspektifinden ele alan Gürsözlü’ye göre, benlik ve öteki kavramlarının karşılıklı etkileşimi ile kültürel şiddet eylemleri görünür hale getirilmektedir (Gürsözlü, 2018, s.85).

Kısacası kendi benlik değerini arttıran, pekiştiren kültürel söylemler ile bu söylemlerin karşısında yer alan bireyleri ve grupları öteki olarak damgalayarak insandışılaştırmaya maruz bırakmaktadır. (Gürsözlü, 2018, s.88). Bu vesileyle öteki olarak damgalanan kişiler şiddetin nesnesi haline getirilmekte ve doğrudan şiddetin faili olan kişiler uygulamakta oldukları doğrudan şiddeti bu sayede kendilerine göre meşru görmektedir. Burada şunu da belirtmek gerekir ki doğrudan şiddetin faileri net bir şekilde ortada olduğu gibi yapısal şiddetin gerçek mağdurları da net olarak bilinmemektedir ancak gerek yapısal şiddette gerekse de kültürel şiddette, şiddetin gerçek faileri bilinmemektedir (Ngwa, 2020, s.12).

Radikalleşme ve şiddet arasındaki ilişkiyi “şiddet eşiği” kavramıyla inceleyen Kurum ve Avcı’ya göre radikaller ile teröristler arasındaki fark, radikallerin fikirleri, teröristlerin ise eylemleri ifade etmesinden kaynaklanmaktadır. Buna göre her terörist bir radikal olarak kabul edilebilmekteyken her radikal mutlaka terörist olarak kabul edilemez (Kurum ve Avcı, 2018, s.48).

Bir birey ya da grubun radikalleşebilmesi ve aşırı fikirlerini eyleme geçirebilmesi için belirli şartları sağlamış olması gerektiğine inanılmaktadır. Örneğin bir birey radikal fikirlere sahip olarak aşırı eylemlere girişmek istese bile bunu gerçekleştirecek bir kapasiteye sahip olmayabilir ve dahası bu kapasitenin olması da tek başına yeterli olmayacaktır (Ali, 2015, s.4). Gerekli kaynaklara erişimi sağlayacak sosyal bir ağın parçası olamayan birey ne kadar radikal fikirlere sahip olsa da şiddet eylemlerini gerçekleştirmek için gereken altyapıya sahip olamayacaktır (Ali, 2015, s. 4).

Kruglanski vd. radikalleşmenin üç boyutu olarak (3N Modeli) tasvir ettikleri ihtiyaçlar (needs), öyküleme (narrative) ve sosyal ağ (network) kavramları radikalleşmenin gerçekleşebilmesi için bir bütünlük arz etmektedir (Kruglanski vd., 2019, s.4). Yaşama yönelik ihtiyaçların eksiksiz bir şekilde tamamlanmaması, Galtung’un da ifade ettiği gibi insanın ruhsal yapısında bozulmalara yol açabilecektir. İhtiyaçlarını gerektiği gibi gideremeyen birey ve toplumlar, bu ihtiyaçların karşılanamamasında diğer birey ve grupları sorumlu tutarak zaman içerisinde yeni bir öyküleme yaratacak ve bu birey ve grupları öteki olarak damgalayacaktır. Netice itibarıyla birey ve gruplar ötekilere karşı içerisinde buldukları sosyal ağı daha da kapalı hale getirerek şiddet eylemlerini, öyküleme yoluyla ya da kültürel şiddetin yarattığı toplumsal bölünme yoluyla meşru hale getireceklerdir. Ve bu süreç vasıtasıyla öteki olarak damgalanan bireylere ve gruplara yönelik her türlü şiddet mazur görülebilir bir hale gelmektedir (Standish, 2015, s.10).

Kültürel Şiddeti Tetikleyen İdeoloji: Hindutva

Hindutva kavramı, Hindu ve Tatva (huy, tavır hal, özellikler) sözcüklerinin bir araya getirilmesiyle türetilmiştir (Kılıoğlu, 2021, s.201). Kelime olarak Hindu Prensipleri anlamına gelen kavram, 1923'te Savarkar tarafından öne sürülen bir ideoloji olarak ortaya çıkmıştır (Zishan, Kakar ve Fatima, 2022, s.923). Savarkar kavramla ilgili düşüncelerini “Essentials of Hindutva” isimli çalışmasında açıklamaktadır. Savarkar’a göre Hindutva, Hindu ırkının tüm düşünce ve faaliyetlerini kapsayan bir kavramdır. Buna istinaden Savarkar, Hindutva ve Hinduizmin aynı kavramlar olmadığını, Hinduizmin, Hindutva içerisinde bir bileşen olduğunu vurgulamaktadır (Savarkar, 1923, s.3). Hindutva’nın takipçileri de bir din olan Hinduizm’i, toplam bir kültürü temsil ettiği düşünülen Hindutva’nın bir alt kümesi olarak görmeyi tercih etmektedir (Sharma, 2020, s.43). Sharma’nın ifadesiyle Hintli liberaller için Hinduizm kavramı öne çıkmaktayken Hindu milliyetçileri içinse Hindutva kavramı Hinduizm’den önce

gelmektedir (Sharma,2020, s.43).

İdeolojik olarak Hindutva, Hindistan'ın geçmişte olduğu gibi tek bir millet ve kültür tarafından idare edilmesi gerektiğini savunmaktadır (Killoğlu, 2021, s.234). Bu nedenle Hindutva ideolojisini benimseyenler ülke içerisinde azınlık durumunda bulunan topluluklara karşı sert bir tutum takınma taraftarıdır. Ancak Savarkar'ın belirttiği üzere Hindutva kavramı yalnızca Hinduizm dinine mensup kişileri kapsamamakta bunun yanı sıra Sihler, Aryalar, Anaryalar, Marathalar, Madrasiler, Brahminler ve Panchamalar gibi topluluklar da kavramın içerisinde ve toplumun asli unsurları olarak değerlendirilmektedir (Savarkar,1923, s.21). Bu toplulukların kavram içerisinde değerlendirilmelerinin başlıca nedeni tarihsel olarak kökenlerinin Hindistan medeniyetine dayandırılması olarak gösterilebilmektedir. Bunun karşılığında Müslüman ve Hristiyanlar ise Hindutva ideolojisinin dışında kalmış ve azınlık olarak nitelendirilmişlerdir. Hindutva'nın öncülerine göre Müslümanlar, Hindular arasından çıkan ve İslamiyet'i seçen hainler olarak adlandırılmaktadır (Killoğlu, 2021, s.224). Bu damgalanma nedeniyle pek çok Hindu, Hindistan'da yaşanan ekonomik, sosyal ve siyasal her sorunun kaynağının Müslümanlar olduğuna inanmaya ikna edilmiştir (Chowdhury, 2021, s.3).

Gücünü nefret ve şiddet söylemlerinden aldığı iddia edilen Hindutva ideolojisinin kurbanları çoğunlukla Müslümanlar arasından çıkmaktadır (Zishan, Kakar & Fatima, 2022, s.925). Öyle ki Hindutva, Hindu kültürünün özünü bozduğu için Müslüman ve Hristiyanlar gibi yabancı unsurların sınırlandırılması ve hatta nüfuslarının kontrol altına alınmasını savunmaktadır (Killoğlu, 2021, s.202). Hindistan'da Müslümanlar arasında doğurganlık oranlarının Hindulara göre daha yüksek olması nedeniyle Hindu milliyetçileri nüfus dengesinin bozulacağı düşüncesiyle endişe duymaktadırlar (Sotelo ve Acharya, 2005, s.3). Hindu milliyetçileri için en büyük tehditlerden biri, Müslüman erkeklerin Hindu kadınlar ile evlenerek nüfusun dengesinin Hinduların aleyhine olacak şekilde değişmesidir. Hindutva ideologlarının "aşk cihadı" olarak adlandırdıkları bu durum nedeniyle Hindistan'da yeni yasal düzenlemelere gidilmesi ve Müslüman erkekler ile Hindu kadınların evliliklerine yönelik kısıtlamalar getirilmesini savunanlar mevcuttur (Chowdhury, 2021, s.3).

Hindistan'da yaşayan liberal Hindular ve Hindutva'yı savunan aşırı milliyetçiler arasında bir dizi anlaşmazlığın bulunduğu bilinmektedir. Bunların başında tarihsel dönemlerin değerlendirilmesi yer almaktadır. Liberaller geçmişte Hindistan'ı idare eden Müslüman yöneticilere karşı daha ılımlı bir düşünce beslemekteyken İngiliz idaresine karşı ise daha sert bir tutum içeresindedirler. Buna karşılık Hindutva takipçileri ise Müslüman idarecilerin yönetimine İngiliz döneminden daha katı bir tutumla yaklaşmaktadır. Bunun nedeni olarak Sharma, Hindu liberallerin, Müslümanların daha uzun bir süre Hindistan'da ikamet etmelerinden dolayı artık Hintli olarak değerlendirmelerini göstermektedir (Sharma, 2020, s.45). Yine Sharma'ya göre Hindular ve Müslümanlar İngiliz idaresine karşı birlikte direnmişlerdir. Ancak Hindu Milliyetçilerine göre Hindular ve Müslümanlar arasında geçen 1000 yıllık mücadelenin yalnızca 200 yılı İngiliz idaresi altında geçmiştir (Sharma, 2020, s.45), bundan dolayı Hinduların güçlerinin yetemeyeceği İngilizler ile uğraşmak yerine kendini koruyamayacak olan Müslümanlar ile mücadele etmesi daha kolay ve işlevseldir (Killoğlu, 2021, s.208). Hindutva ideologlarının İngiliz yanlısı olduğu (Truschke, 2020, s.4) ve birçoğunun İngiltere'de eğitim aldığı bilinmektedir (Kulkarni, 2022).

Hindutva takipçileri ve liberallerin farklı düşündükleri bir başka konu ise Mahatma Gandhi'nin tarihteki yerinin değerlendirilmesidir (Sharma,2020, s.45). Hindu liberaller için Gandhi, barışın ve şiddete karşı mücadelenin sembolü konumundadır. Hindistan'da yaşayan pek çok milliyetçi ise Hindistan'ın bölünmesine odaklanmakta ve Gandhi'yi suçlamaktadır. Hindu Milliyetçileri, İngiliz idaresinden kurtulup bağımsız olmanın getirdiği sevinç ve gurur yerine, Pakistan ve Hindistan olarak bölünmüş olmanın verdiği üzüntüyü hissetmektedir. Bölünmeden sonra bile Gandhi'nin Müslümanlara yönelik ılımlı tavrını sürdürmesini eleştiren Hindu milliyetçileri, Gandhi'ye suikast düzenleyen Nathuram Godse'yi temize çıkarma eğilimindedirler (Sharma, 2020, s.45). Godse'ye göre Gandhi, Hint hükümetinin elindeki kaynakları, Müslüman Pakistan ile paylaşmaya zorladığı ve Hint ulusunun geleceğini düşünmediği için suçludur (Hameed, 2018, s.202). Godse'nin Hindutva ideolojisinden etkilendiği ve Savarkar ile bağlantılı olduğu bilinmektedir. Nitekim suikast sonucu Savarkar gözaltına alınmış ve daha sonra Noorani'nin ifadesiyle milliyetçi hakimler tarafından teknik gerekçeler ile serbest bırakılmıştır (Noorani, 2002, s.146).

Hindu liberallerin ve milliyetçilerin uzlaşmadığı bir diğer konu ise Müslümanların dini ritüellerinden birisi olan kurban kesme meselesidir. Hinduizme göre kutsal kabul edilen hayvanların Müslümanlar tarafından kurban bayramlarında kesilmesi nedeniyle bayram zamanları ülkede gerginlik artmaktadır. Öyle ki Hindu milliyetçileri inek, sığır gibi etlerin yenmesinin yasaklanmasını talep etmekteyken Hindu liberaller ise buna karşı çıkmaktadır (Sharma, 2020, s.46). Netice itibarıyla kurban bayramı zamanlarında Müslümanlar ve Hindu milliyetçileri arasında yaşanan gerginlikler vasıtasıyla toplumsal bölünme derinleşmektedir.

Liberaller ve milliyetçilerin farklılaştığı bir diğer konu ise laikliğin yorumlanmasıdır. Anayasaya göre laik bir karakterle kurulmuş olan Hindistan'da laikliğin topluma sirayeti pek de başarılı olmamıştır (Sahni,2015, s.5). Liberallere göre Hindutva'nın yükselişi Hindistan'ın laik yapısı için bir tehdit durumundadır (Zishan, Kakar ve Fatima, 2022, 923). Gandhi'nin de suikasta uğramasına neden olduğu düşünülen Hindutva ideolojisi, Hindistan'daki Müslümanları ötekileştirerek toplumsal çatışmaların yaşanmasına neden olmaktadır (Ayaydın, 2022, s.2). Hindu milliyetçilerine göre azınlık hakları Hint ulusal çıkarlarına zarar verdiği ve sekülerizm de azınlık haklarının korunmasında etkili olduğu için seküler yapıların Hindistan devletine faydası bulunmamaktadır. Bu nedenle ulusal ve dini kimliği dikkate alan (Sariaslan, 2023, s.106) Hindutva taraftarlarının hedefinin, Hindistan'ı seküler bir devletten etnik milliyetçi bir devlete dönüştürmek olduğu söylenebilmektedir (Kılıoğlu, 2021, s.220). "Hindutva'ya göre bir kişi Hintli ise Hindu'dur" (Sariaslan, 2023, s.106).

Hindutva kavramını kendisine rehber olarak edinen hareketlerin varlıklarını sürdürülebilmeleri için bir düşman tanımına ihtiyaçları bulunmaktadır. Savarkar bu durumu şöyle özetlemiştir: "Hiçbir şey ortak bir düşmanın baskısı ile halkları bir ulusa, ulusları bir devlete bağlayamaz" (Savarkar, 1923, s.20). Bir grubu, topluluğu ya da kitleyi ortak bir düşman olarak belirlemek hem o topluluğun hem de o topluluğu düşman olarak niteleyen kitlenin kendi içerisinde birlik bütünlük olmasına yol açacaktır. Neticede nefret hem toplumları ayırmakta hem de diğer taraftan birleştirmektedir (Savarkar,1923, s.20). Kendi içerisine kapanan ve bütünleşen topluluklar ötekine karşı şiddet uygulamayı daha kabul edilebilir göreceği için topluluklar içerisindeki bireylerin göstermiş olduğu agresif hal ve hareketler normalleşmeye başlayacaktır. Savarkar'a göre kendisine benzemeyen düşmanlar ile mücadele eden toplumlar en sert mücadeleleri gerçekleştirebilecektir. Bu açıdan benzer, ortak yanların tasfiyesi, farklılıkların körüklenmesi gerekmektedir. 'Düşmanlarla' benzer, ortak yanların bulunması 'düşmana' karşı direnen topluluğun elini zayıflatmaktadır (Savarkar, 1923, s.12).

Savarkar'a göre Müslümanlar ancak 'cehaletten doğan' önyargılarından kurtulur ve Hindistan topraklarını bir Hindu gibi sevebilirlerse kabul edilebilir bir topluluk olacaklardır. Eğer niyetleri iyiye ve kültürel olarak Hint değerlerini paylaşıyorlarsa bir hemşeri gibi muamele göreceklendir aksi takdirde Hindu kavramına dahil edilmeleri mümkün değildir (Savarkar, 1923, s.41-42).

Hindutva, Hindu ve Müslüman toplulukları arasındaki ayrımı derinleştirmeyi hedefleyen, doğrudan ve yapısal şiddetin meşruluğunu kültürel şiddet yoluyla inşa eden bir ideolojidir. Müslümanlar ile Hindular arasındaki kültürel farkları öne çıkararak Hindistan'daki toplulukları birbirlerine düşüren Hindutva sayesinde hem Hindu hem de Müslüman gençler radikalleşmektedir. Hindutva'nın saldırgan ve düşmanca tutumuna tepki gösteren Müslümanlardan bazıları radikal örgütlere katılma eğilimindedir. Hindistan'ın köklü bir radikal İslamcı geleneğe sahip olduğu (Sahni, 2015, s.1) ve Hindutva gibi ideolojilerin Müslümanlar arasında radikal eğilimleri arttırdığı düşünülmektedir. İlimli Müslümanların bile Hindutva'nın oluşturmuş olduğu damgalama ve ayrımcılık kültürü ile radikal örgütlerin potansiyel üyeleri haline gelmesi olasıdır. Netice olarak denilebilir ki doğru bir sekülerleşme modelinin izlenmesi hem Hindular hem de Müslümanların radikalleşmesinin önüne geçebilmek için önemlidir. Nitekim Gandhi ve Nehru'nun temellerini attığı seküler, çoğulcu ve demokratik Hindistan'da toplumsal bölünmeler, Müslümanların ötekileştirilmesi ve sekülerlikten uzaklaşılmasıyla gerçekleşmiştir (Ayaydın, 2022, s.2).

Kültürel Şiddetten Doğrudan Şiddete: Radikalleşen Hindistan

Bu bölümde Hindutva ideolojisinin, Hindu ve Müslüman kitleler üzerindeki radikalleştirici etkisi, yaşanan şiddet olaylarının incelenmesiyle ele alınacaktır. Hindutva ideolojisini benimseyen ilk örgüt olan Rashtriya Swayamsevak Sangh (Hindistan Gönüllü Organizasyonu- RSS), Savarkar'dan ilham alan Keshav Balivar Hedgwar tarafından 1925 yılında kurulmuştur (Andersen, 2018, s.3). RSS, Hindutva ideolojisini takip eden başka aşırı örgüt ve partilerin kurulmasına (Kılıoğlu, 2021, s.214) ve onların Hindistan'da iktidara gelmesine öncülük etmiştir. Hindistan'ın seküler yapısına yönelik eleştiriler, başta RSS olmak üzere siyasi kanadı teşkil eden BJP, dini kanadı oluşturan Vishwas Hindu Parishad (VPH) ve gençlik kanadı olarak bilinen Bajrang Dal tarafından getirilmektedir (Zishan, Kakar & Fatima, 2022, s.924). RSS'nin önemi, Hindistan'da iktidarı elinde bulunduran BJP'nin liderlerinin örgütle olan organik bağlantısından ileri gelmektedir. RSS'nin ve BJP'nin kuruluşu ile Hindu Milliyetçiliği'nin kurumsallaşması adına önemli adımlar atılmıştır (Corbridge & Harriss, 2000, s.182). Kılıoğlu'nun belirttiğine göre RSS ve BJP arasındaki ilişki, eşitler arasında değil tamamıyla hiyerarşik bir şekilde gelişmektedir (Kılıoğlu, 2021, s.222). BJP'nin Hindistan seçimlerindeki başarısı ve iktidarı ele geçirmesi, eski bir RSS üyesi olan Narendra Modi'ye atfedilmektedir. Modi'nin ismi Gucerat eyaletinde gerçekleşmiş olan isyanla özdeşleşmektedir. (Zishan, Kakar ve Fatima, 2022, s.924).

Hindistan genelinde Müslüman ve Hıristiyanlara yönelik nefretin en büyük kaynağı, RSS'ye bağlı kuruluşların yürüttüğü eğitim kurumları zinciridir (Apoorvanand,2023). RSS ve RSS'ye bağlı alt kuruluşlar vasıtasıyla eğitim sektörü, kimlik, vatanseverlik ve milliyetçilik gibi kavramları manipüle ederek azınlıklardan nefret etmeyi öğretmek için kullanılmaktadır (Sundar, 2004,

s.1605). Okul kitaplarında yapılan değişiklikler ile Hindistan tarihinde önemli bir yeri bulunan Babür İmparatorluğuyla ilgili kısımlar çıkartılmakta ve hatta Gandi'nin katillerinden Godse ile ilgili ifadeler de yumuşatılarak RSS'nin Gandi suikastıyla bağlantısı gizlenmektedir (Independent, 2023). Ders kitaplarının yanı sıra okullarda çocuklara, Hindistan'ın bir Hindu yurdu olduğu, Müslüman ve Hristiyanların ise Hindistan'a sızan hainler olduğu öğretilmektedir (Apoorvanand, 2023). Apoorvanand'ın ifadesiyle, nefret normalleştirildikten sonra şiddet de nefreti doğal olarak takip etmektedir (Apoorvanand, 2023). RSS'ye bağlı eğitim kurumlarıyla birlikte toplumda nefret tohumları ekilmiş ve bu düşmanlık ortamında büyüyen nesiller şiddeti normalleştirmiştir. Onlarca yıl süren hazırlık süreçlerinin ardından Müslüman ve Hristiyanlara yönelik şiddet eylemleri 90'lı yılların başından itibaren artarak devam etmiştir. Şiddet eylemlerinin artmasıyla BJP, Hindu milliyetçiler arasındaki etkinliği artmıştır (Zishan, Kakar & Fatima, 2022, s.924).

Hindistan'da Müslümanlara yönelik gerçekleştirilen iki büyük saldırı, Hindu ve Müslümanlar arasındaki sosyal kutuplaştırmayı arttırmıştır. Bunlardan ilki Müslümanlar için önemli bir sembol olan Babri Camisi'nin 1992'de yıkılması ve diğeri ise 2002 yılında gerçekleşen Gucerat katliamlarıdır.

Hindu milliyetçilerinin iddialarına göre Babri Camisi'nin bulunduğu yerde eski bir Ram tapınağı bulunmaktadır ancak bu tapınak zamanın Babür yöneticileri tarafından yıkılarak yerine Babri Camisi inşa edilmiştir (Zishan, Kakar & Fatima, 2022, s.925). Dolayısıyla Hindu milliyetçileri bu tapınağın yeniden inşa edilmesi gerektiğini düşünmektedir. 6 Aralık 1992 tarihinde BJP ile VHP yaklaşık 150.000 kişinin katıldığı bir miting düzenlemiştir ve miting sırasında kontrol altına alınamayan grupların saldırısıyla Babri Camisi yıkılmıştır (Srinivasan & Sreelatha, 2018, s.1623). Cami ile ilgili tartışmalar günümüzde hala devam etmektedir. 2019 yılında Hindistan Yüksek Mahkemesi, yıkılan caminin arazisini Hindulara vermeyi uygun görmüş ve Hindu milliyetçilerinin iddia ettiği eski tapınağın inşasına başlanmıştır (Saldanha, 2020). Tapınağın temel atma törenine Modi'nin bizzat katılması ve törenin gerçekleşmesinden iki ay gibi bir süre sonra Babri Camisine saldıran kişilerin yargı eliyle beraat etmiş olması, Müslümanlar arasında huzursuzluk yaratmıştır (Taşçı, 2021). Uttar Pradesh eyaletinin yöneticileri Babri Camisinin yer aldığı Ayodhya şehrine yaklaşık 25 kilometrelik mesafede bulunan bir araziye yeni cami inşası için tahsis etmiştir. Ancak bu karar da Müslümanlar tarafından adaletsizlik olarak algılanmaktadır (Mishra, 2023).

Müslümanlara yönelik en büyük saldırılardan birisi de Gucerat katliamıdır. Olaylar, Gujarat'taki bir trende çıkan ve 59 Hindu hacıyı öldüren yangından kaynaklanmıştır. Trenin yanmasıyla ilgili çeşitli iddialar ortaya atıldıysa da yangının esas nedeni anlaşılammış ve yüksek ihtimalle bir kaza neticesi alevlerin ortaya çıktığı düşünülmüştür (Embree, 2013, s.233). Kazanın neticesinde çıkan olaylarda binlerce Müslüman hayatını kaybetmiş, yüzbinlerce kişi evsiz kalmış ve Müslüman kadınlar cinsel istismara uğramıştır. Gucerat katliamı ile ilgili enteresan bilgilerden birisi, katliamların gerçekleştiği tarihlerde eyaletin başında tanınmış bir ismin, Modi'nin bulunmasıdır. Modi olaylar neticesinde tekrar seçim yapılması amacıyla istifa etmiş ve daha büyük destek alarak yeniden seçilmiştir (Embree, 2013, s.233). Chowdhury'e göre Modi Hindistan siyasetindeki yükselişini, Gucerat katliamı olduğu sırada eyaletin başında bulunmasına ve Hindu milliyetçilerinin hoşuna gidecek şekilde Müslümanların katledilmelerine ses çıkarmamasına borçludur (Chowdhury, 2021, s.6). Modi'nin Gucerat katliamı sırasında olayları bastırmak yerine Hinduları şiddet eylemlerine teşvik ettiği ve olayların daha da büyümesine neden olduğunu düşünenler mevcuttur (Zishan, Kakar ve Fatima, 2022, s.924). Öyle ki BBC tarafından yayımlanan bir belgesel, Modi'nin Gucerat katliamındaki rolünü irdelediği için Hindistan hükümeti tarafından yasaklanmıştır (Ellis-Petersen, 2023).

Gucerat olayları ile ilgili hakkındaki suçlamalardan delil yetersizliği nedeniyle 2012 yılında kurtulan Modi (BBC, 2012), 2014 yılında yapılan seçimlerle birlikte Hindistan Başbakanı olmuştur. 2019 yılında tekrar Başbakan olarak seçilen Modi'nin iktidarı döneminde Gucerat katliamı ile ilgili alınan birçok karar Müslümanların aleyhine sonuçlanmıştır. Örneğin Gucerat katliamı ile ilgili suçlanan son 27 sanığın da beraat etmesine karar verilmiş ve bu karar Müslümanlar tarafından tepkiyle karşılanmıştır (Singh, 2023). Müslümanlara yönelik yapılan şiddet eylemlerinin cezası kalması, hem Müslümanlar arasında haksızlık, adaletsizlik algısını güçlendirmiş ve Müslümanların radikal gruplara yakınlaşmasını sağlamış hem de aşırı milliyetçi Hinduları, ne yaparlarsa yapsınlar ceza almayacaklarını düşünmelerine yol açarak şiddet eylemlerini normalleştirmiştir. Dolayısıyla şiddet eylemlerinin cezasız kalmasının, iki yönlü bir radikalleşmeye yol açtığı söylenebilmektedir.

2014 yılına kadar Müslümanlara yönelik gerçekleştirilen ötekileştirme ve şiddet eylemleri, BJP'nin Hindistan'da iktidar olmasıyla birlikte devlet eliyle gerçekleştirilmeye başlanmıştır (Ayaydın, 2022, s.2). Özellikle 2019 yılında iktidarını perçinleştiren Modi yönetimi daha kapsamlı adımlar atmaya başlamıştır. 2019 sonrası düzenlenen iki yasanın Müslümanları hedef aldığı düşünülmektedir. Bu yasalardan ilki Vatandaşlık Değişiklik Yasası (Citizenship Amendment Act- CAA) 10 Aralık 2019 günü kabul edilmiştir. CAA ile Müslümanların çoğunlukta olduğu Pakistan, Afganistan ve Bangladeş ülkelerinden 31 Aralık 2014 tarihinde veya öncesinde Hindistan'a yasa dışı yollardan, yani vizesiz olarak giren, Ülkede beş yıl kalmış olan Gayrimüslim göçmenler Hindistan vatandaşlığına başvurma hakkına sahip olmaktadır (Deka, 2019). Ancak Müslüman

göçmenler bu yasanın kapsamı dışında bırakılmıştır. Yasa bu yönüyle toplumda ayrımcılığa neden olduğu için eleştirilmektedir (Akins, 2020, s.1). Ayaydın'ın ifadesiyle yeni vatandaşlık yasasının uygulanma koşulu olarak din, vatandaşlık elde edebilmek için temel belirleyici faktör haline gelmektedir (Ayaydın, 2022, s.2).

CAA'dan farklı olarak Ulusal Vatandaş Kaydı (National Register of Citizens- NRC) isimli yasa güncellenmiştir. Önceleri bu yasa ile Müslüman ülkelerden gelen kişilere verilmiş olan vatandaşlıkların yeniden düzenlenmesi hedeflenmekteydi ancak Modi hükümetinin yapmış olduğu değişiklikler ile onlarca yıldır Hindistan'da yaşayan Müslümanların vatandaşlıklarının iptal edilmesi planlandığını iddia edenler bulunmaktadır (Ayaydın, 2022, s.2). Güncellenen NRC ile uzun zamandır Hindistan'da yaşayan kişilerin bile bu durumu belgelemesi, belge sunulmaması halinde vatandaşlığın düşürüleceği iddia edilmiştir (Zishan, Kakar & Fatima, 2022, s.924). Kamuoyunda oluşan kaygıları gidermek için hükümet 13 soru ve cevap içeren bir bilgilendirme yayınlamıştır. Buna göre NRC'nin yalnızca bir kayıt sistemi olduğu ve din ile ilgili bir hususun NRC'yi etkilemediği vurgulanmıştır (Times of India, 2019). Buna ek olarak RSS Başkanı Mohan Bhawgat, CAA ve NRC ile ilgili tartışmalara değinerek hiçbir Hindistan vatandaşı Müslümanın yeni düzenlemelerden etkilenmeyeceğini, bu tartışmaların Hindu-Müslüman dinleri arasında çıkacak gerginlikten faydalanmak isteyen kişilerce öne sürüldüğünü ifade etmektedir (Nath, 2021). CAA ve NRC ile ilgili değerlendirmelerde bulunan Hindistanlı gazeteci Deka, NRC'nin Müslümanlara yönelik bir ayrımcılık içerip içermediği ile ilgili durumun belirsiz ve tartışmalı olduğunu ancak CAA'nın kesinlikle Müslümanları dışlayan bir yasa olduğunu belirtmektedir. Buna ek olarak NRC sistemine gerçekten ihtiyaç olup olmadığını da irdeleyen Deka, kâğıt üzerinde vatandaşların sayılması ve kayıt altına alınmasında yanlış bir şey olmadığını ancak bundan dolayı bir ayrımcılık oluşuyorsa gereksiz olduğunu vurgulamaktadır (Deka, 2019). CAA ve 2020'de güncellenmesi planlanan NRC'nin uygulanması, çıkan şiddetli protestolar ve COVID-19 salgınının ortaya çıkması nedeniyle başlangıçta süresiz olarak ertelenmiştir (Singh, 2023). Tartışmalardan sonra çıkan olayların bastırılması amacıyla RSS ve güvenlik güçleri şiddete başvurmuş ve onlarca Müslüman hayatını kaybetmiştir (Ayaydın, 2022, s.2). Yasaların pratik olarak uygulanmasına 2024 yılı itibariyle halen başlanmamıştır.

Müslümanların nüfus olarak çoğunlukta olduğu Jammu ve Keşmir'e özel haklar tanıyan 370. Madde ve 35A maddesinin, Modi hükümeti tarafından Keşmir halkına danışılmadan iptal edilmesi Müslümanlar arasında huzursuzluğa yol açmaktadır. 370. Madde sayesinde kendi bayrağı ve Anayasası olan Jammu ve Keşmir'de 35A Maddesi, eyaletin vatandaşlığı tanımlamasına izin vermekte, bölge dışından gelenlerin kalıcı olarak yerleşmesine, mülk alıp satmasına ve yönetimde görev almasına müsaade etmemektedir (Ahmed & Jan, 2020, s.7). Yasaların iptal edilmesiyle özerk statüsünü kaybeden bölgeye Müslüman olmayan nüfusun aktarılması ve bölgenin demografik yapısının Hindu milliyetçilerinin lehine değiştirilmesi planlanmaktadır. Nitekim 2019-2023 yılları arasında Keşmir'de çıkarılan yasalarla Hintlilerin tartışmalı bölgelerden mülk almasının yolu açılmış ve demografik değişim hızlanmıştır (Safi, 2023). Aralık 2023 tarihinde Hindistan Yüksek Mahkemesinin Jammu ve Keşmir'in özerk statüsünün kaldırılmasına yönelik yasaları onaylaması karşısında Keşmir'deki Müslümanlar korku ve öfkeyle tepki göstermektedir (Al Jazeera, 2023). Keşmir'de devam eden gerilimli siyasi ortam nedeniyle Müslümanların radikal akımları kendilerine bir kurtarıcı olarak rehber edinmeleri muhtemel senaryolar içerisinde en kuvvetli olanlardan birisidir.

Müslümanlar ve aşırı Hindu milliyetçileri arasında tartışma yaratan konulardan bir diğeri de COVID-19 salgını sonrasında ortaya atılan ayrıştırıcı iddialardır. Aşırı Hindu milliyetçilerinin iddialarına göre Müslüman açıcılar, el yapımı ekmeklere "tükürerek" Hinduları hasta yapmaya çalışmaktadır (Pandey, 2021a). Delhi'de Müslüman din adamlarının katıldığı yaklaşık 250 kişilik bir toplantıda birçok kişinin COVID testinin pozitif çıkması, Müslümanlara yönelik propaganda faaliyetlerini güçlendirmiştir (Kumar, 2023, 539). BJP'nin Batı Bengal birimi, Müslüman liderlerin yer aldığı hareketli bir fotoğrafı Twitter'da paylaşarak bunu, "Hindistan'ı mahvetmeye" başlayan bir "virüs cihadı" olarak nitelendirmektedir (Kumar, 2023, s.548).

Müslümanların maruz kaldığı şiddet yalnızca devletin kurumları ya da ilgili kurumları etkileyen kuruluşlar aracılığıyla yapılmamaktadır. Sistemik olarak yıllarca beslenen nefret duyguları ile toplumda şiddet olayları daha kolay bir şekilde gün yüzüne çıkmaktadır. Kişi, içerisinde bulunduğu toplumun şiddeti normalleştirmiş olması nedeniyle radikalleştirmenin farkında bile olmadan, azınlık gruplara (çoğunlukla Müslümanlara) yönelik şiddet eylemleri sergileyebilmektedir. Dünya ve Hindistan medyasında Müslümanlara yönelik şiddet haberleri her geçen gün artmaktadır. Örneğin Hindu çetelerin Müslümanların önünü keserek onları gasp etmesi, fiziksel şiddet uygulaması ve Hindu marşları söylemeye zorlaması en çok karşılaşılan hadiselerden birisi olmuştur. Modi ve BJP yönetimi bunlara yönelik herhangi bir tedbir almamakla suçlanmaktadır (Shih ve Verma, 2023).

Hindistan'da Müslüman kadınlara yönelik cinsel taciz ve saldırılar da son yıllarda hızla artmaktadır. Müslüman kadınlar, internet ortamında haberleri olmadan "satılık" olarak sergilenmekte ve sosyal medya platformlarından türlü tacizlerle uğraşmak zorunda kalmaktadır (Pandey, 2021b). Üstelik bu ve benzeri tacizler yalnızca sıradan insanlar tarafından yapılmamaktadır. Uttar Pradesh Eyaletinin Başbakanı Yogi Adityanath, bir Müslüman erkeğin bir Hindu kızla evlenmesi

durumunda Hindulara, yüz Müslüman kadını almaları konusunda telkinde bulunarak olası tacizlere yönelik kışkırtmalar yapmaktadır (Zishan, Kakar & Fatima, 2022, s.926).

Sonuç

Çin Halk Cumhuriyeti'ni geride bırakarak dünyanın en kalabalık ülkesi unvanını eline alan Hindistan'da yaklaşık yüz seksen milyon Müslüman yaşamaktadır. Ülkenin yaklaşık %16'sına denk düşen Müslüman nüfusun Hindistan'da gerçekleşen değişimlerden doğrudan etkilenmesi ve bu etkilenme karşısında gösterecekleri reaksiyonların da Hindistan'ın toplumsal yapısını etkilemesi kaçınılmazdır. Modi hükümetinin göreve gelmesinden sonra Müslümanların sosyal, siyasal, ekonomik ve toplumsal hayatta yaşadığı zorluklar dünya basınının gündemindedir. Müslümanlara yönelik şiddet eylemleri artmakta, bunun karşılığında Hindutva ideolojisinin takipçisi olan BJP hükümeti, topluluklar arasında tansiyonu düşürmek adına pek bir çaba harcamamaktadır. Müslümanlara yönelik şiddetin artma nedenleri, yalnızca 2014 sonrası dönemin incelenmesi ile anlaşılabilir. Hem Hindu hem de Müslüman gençler arasında artan radikalleşmenin ve doğrudan, fiziksel olarak uygulanan şiddetin belirli kök nedenleri bulunmaktadır. Yıllarca din tabanlı olarak ayrıştırılan Hindistan toplumu, aşırı örgütlerin ideolojik öykülemeleriyle birbirlerine düşman olarak bakar hale gelmiştir. Toplumun sosyal ve kültürel ortak noktalarına odaklanmak yerine ayrışma noktalarını irdeleyenler vasıtasıyla ortak değerler unutturulmaya çalışılmıştır. Bu açıdan Hindutva ideolojisi toplumun ortak değerlerinin unutturulmasında başı çekmektedir. Savarkar'ın belirttiği gibi "Düşmanlarla benzer, ortak yanların bulunması düşmana karşı direnen topluluğun elini zayıflatmaktadır" (Savarkar, 1923, s.12.).

Hindutva ideolojisi, Hindistan'da Müslümanlara yönelik nefretin ve ötekileştirmenin öncüsü olmuştur. Yaklaşık 22.000 eğitim kurumuna sahip olduğu düşünülen bu hareketin temsilcileri, yıllardır Hindu gençleri Müslümanlara karşı kışkırtmakta ve Müslümanları damgalamaktadır. Netice itibarıyla çift yönlü bir radikalleşmenin yaşanması kaçınılmazdır. Savarkar'ın belirttiği gibi nefret toplumlari hem birleştirmekte hem de ayırmaktadır (Savarkar,1923, s.20). Savarkar ve ardılları aracılığıyla Müslümanlara yönelik geliştirilen nefret ortamı sayesinde, Müslümanlar evvela kültürel olarak dışlanmış sonra da 90lı yılların başından itibaren fiziksel, doğrudan ve sistematik şiddete maruz kalmıştır. Hindistan özelinde düşünülecek olursa önceleri uygulanan ve toplumu ayrıştıran kültürel şiddet, daha sonraları fiziksel ve doğrudan şiddete dönmüş ve Hinduların birçoğu tarafından Müslümanların şiddete maruz kalması meşru hale getirilmiştir. Durumu yalnızca 2014 sonrası gelişen şiddet olayları ile değerlendirmek, şiddetin nasıl meşru hale gelebildiğini anlamaya yetmeyecektir. Hindistan medyası ve politikacıları, Müslüman gençlerdeki radikalleşmeye dikkat çekmektedir ancak bu radikalleşmenin Hindu gençleri arasında gelişen aşırılaşmaya bir tepki olarak ortaya çıkabileceğini göz ardı edilmektedir (Apoorvanand, 2023). Sonuç olarak Hindu ve Müslüman gençler arasında gelişmekte olan radikal, aşırı fikirleri önleyebilmek için bu düşünceleri besleyen, farklılıkları körükleyen kültürel şiddetin önüne geçilmesi gerekmektedir. Kültürel şiddeti besleyen nedenler yani Galtung'un deyişiyle "fay hatları" ortadan kalkmadıkça toplumlarda yaşanan sosyal depremlerin önlenmesi de mümkün olmayacaktır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Ahmed, Z. S. & Jan, W. (2020). Indian Revocation of Jammu and Kashmir's Special Status: Options for Pakistan, Siyassat Arabiya, 46, 45-56. Makalenin İngilizcesi için bkz. https://www.researchgate.net/publication/347975373_Indian_Revocation_of_Jammu_and_Kashmir's_Special_Status_Options_for_Pakistan_algha_alhnd_wd_walyt_jamw_wkshmyr_alkhas_khyarat_bakstan
- Akins, H. (2020). Legislation Factsheet India. United States Commission on International Religious Freedom <https://www.uscirtf.gov/resources/factsheet-citizenship-amendment-act-india>
- Al Jazeera. (12 Aralık 2023). Açık tehdit': Hindistan yüksek mahkemesindeki Keşmirililer özerkliğin kaldırılmasını onayladı. <https://www.aljazeera.com/news/2023/12/12/clear-threat-kashmiris-on-india-top-court-upholding-removal-of->

autonomy

- Ali, R. (2015). De-radicalization and Integration The United Kingdom's Channel Programme Program on Extremism, Araştırma Raporu.
- Andersen, W. (2018). "Rashtriya Swayamsevak Sangh- I Early Concern", EPW Engage. <https://www.epw.in/engage/article/early-history-rss-reading-list>
- Apoorvanand. (15 Eylül 2023). India's Hindu children are being radicalised – will the country speak up?. Al Jazeera. <https://www.aljazeera.com/opinions/2023/9/15/indias-dirty-hush-hush-truth-hindu-children-are-being-radicalised>
- BBC. (10 Nisan 2012). India Gujarat Chief Minister Modi cleared in riots case. <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-17664751>
- Borum, R. (2003). Understanding the Terrorist Mind-Set. *FBI Law Enforcement Bulletin*. 72(7), 7-10. <https://doi.org/10.1037/e318402004-002>.
- Ayaydın, M. (2022). Hindutva Gölgesi Altında Hindistan ve Müslümanlar, İNSAMER Analiz, <https://www.insamer.com/tr/hindutva-golgesi-altinda-hindistan-ve-muslumanlar.html>
- Chowdhury, D. (2021). Is India Headed for an Anti-Muslim Genocide?. Time. 4 Ekim 2021. 25 Aralık 2023 <https://time.com/6103284/india-hindu-supremacy-extremism-genocide-bjp-modi/>
- Corbridge, S. & Harriss, J. (2000). Reinventing India. Polity Press.
- Deka, K. (23 Aralık 2019). Everything you wanted to know about the CAA and NRC. India Today Insight, <https://www.indiatoday.in/india-today-insight/story/everything-you-wanted-to-know-about-the-caa-and-nrc-1630771-2019-12-23>
- Ellis-Petersen, H. (2023). India invokes emergency laws to ban BBC Modi documentary, The Guardian, <https://www.theguardian.com/world/2023/jan/23/india-emergency-laws-to-ban-bbc-narendra-modi-documentary>
- Embree, A. (2013). Religion, communalism, and security in post-independence India. Seiple C. Hoover, D., Otis, P. (Ed.). The Routledge handbook of religion and security. (226-238).
- Galtung, J. (1990). Cultural Violence. *Journal of Peace Research*, 27, 291–305.
- Galtung, J. (1964). What is peace research?. *Journal of Peace Research*, 1, 1–4
- Gürsözlü, F. (2018). Cultural Violence, Hegemony, and Agonistic Interventions. Ed. F. GURSOZLU, Peace, Culture, and Violence (s.84–105). Leiden: Brill. https://doi.org/10.1163/9789004361911_006.
- Hameed, A. A. (T.B.). Nathuram Godse in Perspectives: The Cult of an Assassin in the Indian English Writings. <https://standrewscollege.ac.in/wp-content/uploads/2018/06/Nathuram-Godse-in-Perspectives-The-Cult-of-an-Assassin-in-the-Indian-English-Writings.pdf>
- Independent. (2023) Hindistan hükümeti, Müslümanların tarihini ders kitaplarından siliyor. Independent, <https://www.indyturk.com/node/622301/d%C3%BCnya/hindistanh%C3%BCk%C3%BCmeti-m%C3%BCsl%C3%BCmanlar%C4%B1n-tarihini-ders-kitaplar%C4%B1ndan-siliyor>
- Kılıoğlu, M. E. (2021). Hindistan'da Hindutva Söylemi'nin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi. *Novus Orbis Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 3, (2), s.200-235.
- Kumar, A. (2023). Virus Jihad: The (Mis)Representation of Muslims during Covid 19 Outbreak in Indian Media. *Howard Journal of Communications*. 34, (5),538-558.
- Kulkarni, P. (2022). How Did Savarkar, A Staunch Supporter Of British Colonialism, Come To Be Known As 'Veer'?. The Wire, <https://thewire.in/history/veer-savarkar-the-staunchest-advocate-of-loyalty-to-the-english-government>
- Kruglanski, A. W., Gelfand, M.J., Bélanger, J.J., Sheveland, A., Hetiarachchi, M. & Gunaratna, R. (2014). The Psychology of Radicalization and Deradicalization: How Significance Quest Impacts Violent Extremism: Processes of Radicalization and Deradicalization. *Political Psychology*, 35,69–93. <https://doi.org/10.1111/pops.12163>.
- Kurum, M. & Avcı, E. (2018). Radikalizm ve Aşırıçılıktan Terörizme: Siyasal Şiddetin Araçsallaştırılması, *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 14,(28), s.37-90.
- Lobato, R. M., Moya, M., Moyano, M. & Trujillo, H. M. (2018). From Oppression to Violence: The Role of Oppression, Radicalism, Identity, and Cultural Intelligence in Violent Disinhibition. *Frontiers in Psychology*, 9, 1-11.
- Mishra, I. (2023). Proposed mosque in Ayodhya gets a new name and design. The Hindu. <https://www.thehindu.com/news/national/proposed-mosque-in-ayodhya-gets-a-new-name-and-design/article67413089.ece>
- Nath, H. K. (2021). CAA-NRC is not against Muslim citizens of India: RSS chief Mohan Bhagwat. India Today <https://www.indiatoday.in/india/story/caa-nrc-is-not-against-muslim-citizens-of-india-rss-chief-mohan-bhagwat-1830882-2021-07-21>

- NGWA, N.R (2020). Drivers of Political Radicalization and De-Radicalization of Terrorism in Northern Nigeria. *International Journal of Politics and Security*, 2, 1-33.
- Noorani, A. G. (2002). *Savarkar and Hindutva: Godse Connection.*: Leftword Books.
- Pandey, G. (2021). Beaten and humiliated by Hindu mobs for being a Muslim in India. BBC. <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-58406194> Adresinden erişilmiştir.
- Pandey, G. (2021). Sulli Deals: The Indian Muslim women 'up for sale' on an app. BBC, <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-57764271>
- Rauf, T. A. (2011). Violence Inflicted on Muslims: Direct, Cultural and Structural, *Economic and Political Weekly*, 46, İnternet Makalesi <https://www.epw.in/journal/2011/23/notes/violence-inflicted-muslims-direct-cultural-and-structural.html>
- Safi, A. M. (2023). Modi isn't Hiding his Demographic Designs in Kashmir. *International Policy Digest*, 05.08.2023, <https://intpolicydigest.org/the-platform/modi-isn-t-hiding-his-demographic-designs-in-kashmir/>
- Sahni, A. (2015). Vulnerabilities and Resistance to Islamist Radicalization in India. Middle East Institute, <https://www.mei.edu/publications/vulnerabilities-and-resistance-islamist-radicalization-india>
- Saldanha, K. (2020). Modi and the Hindu Nationalist Agenda: The Babri Masjid Controversy in 2020. *Columbia Political Review*, <https://www.cpreview.org/blog/2020/12/modi-and-the-hindu-nationalist-agenda-the-babri-masjid-controversy-in-2020>
- Sariaslan, F. (2023). Hindu Nationalism and Rising Anti-Islamism in India. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi*, 6, (1), 103-124.
- Savarkar, S. (1923), *Essentials of Hindutva*, <https://library.bjp.org/jspui/bitstream/123456789/284/1/Essentials%20of%20Hindutva.pdf> BJP
- Sharma, A. (2020). On the Difference Between Hinduism and Hindutva, *Asian Philosophies and Religions*, 25 (1) 43-47.
- Shih, G. & Verma, P. (26 Eylül 2023). He live-streamed his attacks on Indian Muslims. YouTube gave him an award. The Washington Post, <https://www.washingtonpost.com/world/2023/09/26/india-monu-manesar-viligante-social-media/>
- Singh, N. (2023). Hindistan'da çoğu Müslüman 2 bin kişinin öldüğü Guçerat olaylarının son 27 saniği da beraat ettirildi. *Independent Türkçe*, <https://l24.im/PDhr9Q>
- Sotelo, P. & Acharya, A. K. (2006). Religion and India's Growing Population: Evidence From Some Selected States of India. *Caminhos De Geografia*, 6 (15), 1-11.
- Srinivasan, K. B. & Sreelatha A. (2018). A Case Study on Demolition of Babri Masjid. *International Journal of Pure and Applied Mathematics*. 120, (5),1619-1633.
- Standish, K. (2015). *Cultural Violence in the Classroom: Peace, Conflict and Education in Israel*, Newcastle: Cambridge Scholar Publishing.
- Sundar, N. (2004). Teaching to Hate: RSS' Pedagogical Programme. *Economic and Political Weekly*. 39, (16), 1605-1612.
- Taşçı, M. N. (2021). Hindistan'da yıkılan Babri Camisi'nin yerine inşa edilecek caminin temeli atıldı. Anadolu Ajansı, 26.01.2021, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/hindistanda-yikilan-babri-camisinin-yerine-insa-edilecek-caminin-temeli-atildi/2122863>
- Times of India. (2019). "What is NRC (National Register of Citizens): Documents Required". http://timesofindia.indiatimes.com/articleshow/72922238.cms?from=mdr&utm_source=contentofinterest&utm_medium=text&utm_campaign=cppst
- Truschke, A. (2020). Hindutva's dangerous rewriting history. *South Asia Multidisciplinary Academic Journal*. 24/25, 1-11
- Zishan, Z., Fatima, J. & Kakar, J. (2022). The Rise of Hindutva: Implications for Indian Muslim Minorities. *Pakistan Journal of Social Research*, 4,(2),923-932.